

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets baggrund

Da den første lov om inddrivelse og forebyggelse af restancer til det offentlige blev vedtaget i 1996 var formålet dels at skabe hjemmel til umiddelbart at kunne inddrive en række offentlige krav, der ikke var nævnt i Retsplejelov for Grønland (tidligere Lov om rettens pleje i Grønland), og dels at etablere værktøjer, der kunne forebygge at restancer til det offentlige opstod.

Det offentlige leverer og opkræver betaling for en lang række ydelser og services til borgere og virksomheder (el, vand, varme, husleje, renovation, skorstensfejning, daginstitutionsbetaling mv.), ligesom det offentlige opkræver en række periodiske afgifter (motorafgift, automatspilsafgift mv.). Der er tale om et meget stort antal enkeltfordringer, som enkeltvis kan være af begrænset størrelse.

Da mange af disse krav ikke betales rettidigt, og da en række af kravene er betaling for ydelser, der ikke umiddelbart kan nægtes, herunder for eksempel renovation og skorstensfejning, resulterer dette i et stort antal enkeltfordringer af beskeden størrelse, som skal tvangsinddrives.

Tvangsinddrivelse er, blandt andet af hensyn til borgernes retssikkerhed, en relativt omstændig proces som er meget ressourcekrævende såvel for borgeren, (arbejdsgiveren) som det offentlige. En tvangsinddrivelsesproces kan eksempelvis indebære tilbageholdelse i borgerens løn.

Det ressourcemæssige omfang af en tvangsinddrivelsesproces er omfattende og nødvendiggør omkring 18 foranstaltninger, herunder gentagne udsendelser af opkrævninger, bogføringer mv. Ud over den omfattende sagsbehandlingstid kommer endvidere udgifter i forbindelse med udsendelse af påkrav m.v.

Lovforslaget tilsigter at mindske antallet af ressourcekrævende tvangsinddrivelsesprocesser. Det sker dels ved at udvide bestemmelsen om indtræden til ydermere at gælde for kommunale fordringer på betaling af daginstitutions- og dagplejepladser, renovation, skorstensfejning og fordringer i forbindelse med kommunernes mulighed for bidrag til erhvervsudvikling gennem

investering i erhvervsmæssig virksomhed m.v., dels ved at stille krav om tilmelding til et system med automatiske betalinger.

Udvidelsen af bestemmelsen om indtræden indebærer, at kommunerne ved tilbagebetaling af for meget indbetalt skat yderligere kan indtræde for et beløb der svarer til den berettigedes ubetalte forfaldne gæld vedrørende daginstitutions- og dagplejepladser, renovation, skorstensfejning samt fordringer i forbindelse med kommunernes investering eller garantistillelse i erhvervsmæssig virksomhed i forsøget på at fremme erhvervslivet.

Bestemmelsen udvides endvidere til at gælde for privates krav på ubetalt, forfalden gæld i forbindelse med betaling af underholdsbidrag (forhøjet børnebidrag og ægtefællebidrag).

Et krav om tilmelding til automatiske betalinger udgør for rettidige betalere en indskrænkelse af deres valgfrihed med hensyn til betalingsmåde. Kravet må dog ses som et nødvendigt retsskridt i forhold til et stigende antal restancer til det offentlige, og må for personer der ikke betaler rettidigt anses for mindre indgribende end en eventuel tvangsinddrivelse. Samtidig forventes kravet at mindske ressourceforbruget i det offentlige mærkbart.

En lukning af det offentlige kontantkasser vil ligeledes udgøre et værktøj til at spare ressourcer i det offentlige. Kontantkasser har historisk været en udbredt måde, hvorpå borgere har kunnet afvikle deres betalinger til det offentlige, og hver enkelt myndighed har således haft egne kontantkasser til ind – og udbetalinger. En begrænsning af antallet af kontantkasser kan være med til at fremme en effektiv administration. Flere offentlige myndigheder har eller planlægger at nedlægge nogle af deres kontantkasser.

2. Lovforslagets indhold

Formålet med de foreslåede regler er, at forebygge restancer til det offentlige.

Det foreslås, at bestemmelsen om indtræden udvides til at omfatte kommunens fordringer på betaling af daginstitutions- og dagplejepladser, renovation samt skorstensfejning.

Hensigten er at en kommune ligeledes kan indtræde i den berettigedes krav på tilbagebetaling af for meget indbetalt skat, såfremt den berettigede er i restance med betaling af daginstitutions - og dagplejepladser, renovation, skorstensfejning samt fordringer i forbindelse med kommunernes investering i erhvervsmæssig virksomhed i forsøget på at fremme erhvervslivet.

Bestemmelsen udvides til ligeledes til at indeholde privates krav på ubetalt, forfalden gæld i forbindelse med betaling af underholdsbidrag.

Det foreslås endvidere, at der tilføjes en ny bestemmelse i lov om inddrivelse og forebyggelse af restancer til det offentlige, hvorefter en offentlig myndighed kan stille krav om tilmelding

til et system med automatiske betalinger, i forbindelse med betaling for en række offentlige ydelser og services, samt en række periodiske afgifter.

Hensigten er, at begrænse antallet af restancer og dermed de ressourcer der skal anvendes til at inddrive disse. Forslaget skønnes ikke at influere på den enkelte borgers retssikkerhed.

På nuværende tidspunkt kendes forskellige betalingstjenester som elektroniske bankoverførsler samt direkte debiteringer, eksempelvis betalingservice.

Ved tilmelding til automatiske betalinger via bankoverførsel, har borgeren mulighed for at tilbagekalde eller afvise en betaling inden betalingsdatoen er nået, hvis personen har indsigelser imod kravet. Dette kan personen i udgangspunktet selv administrere ved at følge betalingerne, eksempelvis via netbank.

Ved tilmelding til betalingservice kan en borger som ved ovenstående model følge sine betalinger via netbank eller på anden vis og tilbagekalde disse inden gennemførelsen. Ydermere giver betalingservice mulighed for, at borgeren kan få en betaling tilbageført. Ønsker borgeren ikke at en betaling skal gennemføres eller ønskes en betaling tilbageført, kan dette foretages via borgerens netbank eller ved meddelelse herom til borgerens pengeinstitut inden en given frist. På nuværende tidspunkt er Nets betalingservice eneste betalingsformidler af denne art.

Pengeinstitutter kan afvise at oprette en konto eller en betalingsaftale med en person eller virksomhed. Af hensyn til de personer som ikke råder over en bankkonto, eller som ikke kan opnå en betalingsaftale med en bank, er bestemmelsen udformet således, at der gives mulighed for alternative betalingsmetoder med frigørende virkning. En alternativ betalingsmetode vil typisk være muligheden for at betale via girokort.

Det foreslås, at de nærmere regler vedrørende fysiske eller juridiske personers betalinger til offentlige myndigheder kan fastsættes af Naalakkersuisut. Naalakkersuisut kan blandt andet tage højde for særlige personers eller samfundsgruppers betalingsbehov og muligheder. Bemyndigelsen kan således bidrage til at sikre fleksibilitet og en større grad af individuelle løsninger.

Det foreslås, at en offentlig myndighed kan nægte kontant betaling som frigørende betalingsform, hvis myndigheden har truffet beslutning om anvendelse af et system med automatiske betalinger. Opretholdelsen af kontantkasser er omkostningstungt. Administrativt udgør kontantkasser en økonomisk belastning for det offentlige, herunder i forbindelse med kontrol og sikring mod kriminalitet. Ydermere vil betalinger via et system med automatiske betalinger ofte kunne klares langt nemmere og hurtigere end ved personligt fremmøde ved kontantkasser. Forslaget skal således fremme en mere effektiv og enkel betalingsafvikling ved at minimere antallet af kontantbetalinger.

Forslaget indeholder ikke bestemmelser vedrørende sanktioner i forbindelse med manglende efterlevelse af den pålagte forpligtigelse.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige:

Udvidelsen af bestemmelsen om indtræden ventes at nedbringe restancemassen til det offentlige og dermed forbedre likviditeten.

Desuden ventes udvidelsen, at lette administrationen i forbindelse med en eventuel inddrivelsesproces.

Det er ikke muligt at vurdere den nøjagtige gevinst ved krav om tilmelding til et system med automatiske betalinger, men forslaget forventes at nedbringe antallet af manglende indbetalinger. Det ventes, at kravet vil resultere i færre udeståender og tab.

Som eksempel kan nævnes, at den centrale inddrivelsesmyndighed i perioden 1. januar 2009 til oktober 2010 har håndteret 137.628 sager vedrørende manglende betaling for renovation. Såfremt kravet om tilmelding til et system med automatiske betalinger resulterer i en halvering af antallet af restancesager, vil besparelsen alene i porto udgøre ca. 0,5 mio. kr. årligt. Ydermere vil en nedgang i antallet af restancesager frigøre personale, som i stedet kan anvendes til andre inddrivelsesopgaver.

Det vurderes at alene portobesparelsen på årsbasis vil udgøre ca. 0,5 mio. kr. årligt for Selvstyret.

For kommunerne ventes ligeledes besparelser i form af færre portoudgifter til udsendelse af fakturaer i samme størrelsesorden som hos Selvstyret.

Et faldende antal inddrivelsessager ventes ligeledes, at medføre færre realiserede tab for såvel kommunerne som Selvstyret. Det er dog ikke muligt at kvantificere dette beløb.

Tilmelding til automatiske betalinger vil derfor have positive effekter for det offentlige, idet antallet af ressourcekrævende og omkostningstunge tvangsinddrivelsesprocesser mindskes.

For det offentlige, kan der dog forekomme en udgift i form af en betaling til udbyderen af et automatisk betalingssystem. Det ses eksempelvis ved tilmelding af betalinger til direkte automatisk betaling (betalingsservice) hos Nets. Omkostningerne i forbindelse hermed må dog skønnes at blive opvejet af de sparede administrationsomkostninger og den øgede sikkerhed for at få kravene betalt rettidigt.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet:

Forslaget ventes ikke at have aktuelle økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, idet de offentlige betalingsaftaler ikke har forrang for andre betalingsaftaler.

Forslaget indebærer dog mindre administrative lettelser for arbejdsgivere, idet forslaget ventes at reducere antallet af løntilbageholdelser i forbindelse med tvangsinddrivelse.

5. Miljø og naturmæssige konsekvenser:

Forslaget ventes ikke at have miljø- eller naturmæssige konsekvenser.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne:

Lovforslaget om udvidelse af bestemmelsen vedrørende indtrædelse vil ikke have konsekvenser for borgeren. Dog vil en lettelse af det administrative lette en eventuel inddrivelsesproces for såvel det offentlige som for den berørte borger.

Lovforslaget om krav om tilmelding til automatiske betalinger ventes at medføre administrative og økonomiske lettelser for borgerne, idet borgeren kan undgå at betale eventuelle administrations – samt betalingsgebyrer, ligesom borgerne i stigende omfang vil undgå tids - og ressourcekrævende tvangsinddrivelsesprocesser eller løntilbageholdelser.

Muligheden for lukning af offentlige kontantkasser vurderes ikke at indebære en serviceforringelse for borgerne. Borgere som ikke har mulighed for at oprette en betalingsaftale med deres pengeinstitut eller som ikke besidder en bankkonto kan betale med frigørende virkning på anden vis, eksempelvis ved indbetaling via girokort.

7. Forholdet til Rigsfællesskabet og Selvstyre:

Lovforslaget har ikke konsekvenser for rigsfællesskabet.

8. Høring af myndigheder og organisationer

Forslaget har været i høring hos KANUKOKA, Grønlands Arbejdsgiverforening (GA), GrønlandsBANKEN, Bank Nordic, Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø, Departementet for Sociale Anliggender, Departementet for Erhverv og Arbejdsmarked og Departementet for boliger, Infrastruktur og Trafik.

Der er modtaget høringsvar fra KANUKOKA, Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø (NNPAN), GrønlandsBANKEN, Grønlands Arbejdsgiverforening, Departementet for Erhverv og Arbejdsmarked samt Departementet for Sociale anliggender.

Kanukoka bemærker i deres høringsvar, at forslaget er ensstemmende med deres hensigter og planer for fremtidige strukturændringer med hensyn til restanceforebyggelse. Kanukoka imødekommer derfor forslaget.

GrønlandsBANKEN bemærker i deres høringssvar, at forslaget har stor indvirkning på banken. GrønlandsBANKEN understreger, at den i udgangspunktet er positiv overfor rationaliseringsgevinster i det offentlige, men at disse tiltag ikke må have u hensigtsmæssige konsekvenser for bankerne. GrønlandsBANKEN bemærker hertil, at forslaget pålægger bankerne en uhensigtsmæssig byrde, i forbindelse med krav om tilmelding til betalings service, hvor bankerne bliver ansvarlige for kreditrisikoen, for beløb under 1.000 kr.

GrønlandsBANKEN bemærker endvidere, at det offentlige bør indgå aftale med bankerne om dækning af overtræk som skyldes betalinger til det offentlige, hvilket vil lette implementeringen af forslaget.

Lovforslaget udspringer ikke af besparelshensyn i det offentlige, men i ønsket om at lette proceduren for borgernes betalinger til det offentlige, således at færre borgere får unødvendige og bebyrdende restancer til det offentlige. En mindskelse af restancerne til det offentlige vil dog have gavnlige effekter for såvel borgerne som det offentlige idet færre restancer vil betyde færre tvangsinddrivelsesprocesser som både er omkostningstunge og ressourcemæssigt belastende for borgeren såvel som det offentlige.

Der er forståelse for GrønlandsBANKENs bekymring i forhold til kreditrisikoen ved et stigende antal tilmeldinger til betalings service. Af forslaget samt dets bemærkninger fremgår dog, at forslaget tilsigter et krav om tilmelding til et system med automatiske betalinger. Der er således ikke alene tale om muligheden for tilmelding til Nets' betalings serviceordning, men ligeledes muligheden for tilmelding til automatiske betalinger via bankoverførsel.

Forslaget pålægger ikke bankerne at indgå betalingsaftaler, hvor banken vil blive udsat for særlige risici. Af bemærkningerne fremgår således, at pengeinstitutter kan afvise at oprette en konto eller betalingsaftale, hvorved bankerne således ikke vil blive stillet anderledes end på nuværende tidspunkt.

GrønlandsBANKEN bemærker ydermere, at et stigende antal henvendelser til banken om tilmelding til betalings serviceaftaler vil være arbejdskrævende for banken.

Forslaget vil givetvis resultere i et stigende antal henvendelser om tilmelding til et system med automatiske betalinger fra bankens kunder. Der findes dog ikke, at banken vil blive pålagt ekstra arbejdsbyrder, idet et stort antal af de henvendende i forvejen er kunder i banken og formentlig på et senere tidspunkt alligevel ville benytte sig af muligheden for at foretage betalinger via et system med automatiske betalinger. Et stigende antal tilmeldte vil desuden fremtidigt spare banken for unødige personlige henvendelser.

GrønlandsBANKEN har ønske om at det bliver pointeret i bemærkningerne, at det offentlige er indforstået med, at GrønlandsBANKEN samt andre banker, ikke kan pålægges at oprette en

betalingsserviceaftale, såfremt banken har vurderet at kundeforholdet ikke skal omfatte en betalingsserviceaftale.

Af bemærkningerne fremgår som ovenfor nævnt, at pengeinstitutter kan afvise at oprette en konto eller betalingsaftale, hvorefter borgeren vil få mulighed for betaling med frigørende virkning på anden vis. Det findes ikke nødvendigt at pointere dette yderligere, idet det allerede findes at fremgå klart af bemærkningerne.

Endelig bemærker GrønlandsBANKEN, at pengeinstitutter ikke kan udlevere oplysninger om deres kunder, herunder oplysninger om hvorvidt kunderne er tilmeldt et system med automatiske betalinger eller ej.

Der vil i forbindelse med et eventuelt krav om tilmelding til et system med automatiske betalinger ikke blive ført kontrol med enkelte borgers muligheder herfor. Såfremt enkelte borgere ikke har mulighed for tilmelding til et system med automatiske betalinger, giver forslaget mulighed for betaling med frigørende virkning på anden vis, eksempelvis ved giroindbetaling.

Grønlands Arbejdsgiverforening anbefaler i deres hørings svar, at departementet for finanser undersøger muligheden for implementering af en afregningsmodel lignende den færøske, hvor virksomhederne indbetaler deres skatter og andre offentlige forpligtigelser via et specielt system.

En udvikling samt implementering af en betalingsmodel lignende den færøske vil kræve længere tidshorisonter og allerede på nuværende tidspunkt er der behov for tiltag i forhold til et stigende antal restancer, hvilket forslaget tilsigter.

Departementet er dog opmærksom på den færøske model og vil fremtidigt overveje behovet for en lignende løsning.

Grønlands arbejdsgiverforening har ikke øvrige bemærkninger, foruden undren over at det offentlige kan nægte betaling med kongens mønt med frigørende virkning.

Der ses generelt en tendens til at offentlige myndigheder og erhvervslivet lukker deres kontantkasser, idet disse er omkostningstunge at opretholde. Ligesom disse administrativt kræver stor opmærksomhed i forbindelse med kontrol og sikring mod kriminalitet. Nedlukningen af kontantkasser er desuden medvirkende til at fremme en mere effektiv og enkel betalingsafvikling, til gavn for såvel borgerne som det offentlige.

Departementet for Erhverv og Arbejdsmarked bemærker, at departementet ikke fremgår af opremsningen i punkt 8, under de almindelige bemærkninger.

Manglen er rettet og departementet fremgår nu af opremsningen.

Departementet for Erhverv og Arbejdsmarked har ikke øvrige kommentarer til forslaget.
Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø har ingen bemærkninger til forslaget.
Dette gælder ligeledes for Departementet for Sociale Anliggender.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Bestemmelsen sikrer, at kommunerne ved tilbagebetaling af for meget indbetalte skatter, såvel indkomstskatter som afgifter, kan indtræde for et beløb, der svarer til den berettigedes ubetalte, forfaldne gæld vedrørende hjælp mod tilbagebetalingspligt, forskudsvis udbetalte underholdsbidrag, kommunernes lån til erhvervsmæssig virksomhed samt kommunernes fordringer på betaling af daginstitutions- og dagplejepladser, renovation, skorstensfejning samt fordringer i forbindelse med kommunernes investering i erhvervsmæssig virksomhed, i forsøget på at fremme erhvervslivet.

Det foreslås, at bestemmelsen om indtræden udvides til at omfatte kommunens fordringer på betaling af daginstitutions- og dagplejepladser, renovation samt skorstensfejning.

Efter tilføjelsen kan en kommune indtræde i den berettigedes krav på tilbagebetaling af for meget indbetalt skat, såfremt den berettigede er i restance med betaling af daginstitutions- og dagplejepladser, renovation, skorstensfejning samt fordringer i forbindelse med kommunernes investering i erhvervsvirksomhed, i forsøget på at fremme erhvervslivet.

Indtrædelsen finder sted på det tidspunkt, hvor den berettigede modtager meddelelse herom.

Ved indtrædelse succederes i den berettigedes retsstilling på det pågældende tidspunkt, hvilket bevirker, at den, der indtræder, får samme retsstilling, som den berettigede ville have haft i forhold til kravet på tilbagebetaling af pågældende fordring.

Til nr. 2

Bestemmelsen udvides til ligeledes at omfatte privates fordringer på ubetalt, forfalden gæld i forbindelse med underholdsbidrag (børnebidrag samt ægtefællebidrag).

Til nr. 3

Det foreslås, at der efter § 6 indsættes som ny overskrift: "*Forebyggelse af restancer*".

Til nr. 4.

Til § 6 a, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at offentlige myndigheder kan stille krav til fysiske og juridiske personer som modtager leverancer og serviceydelser fra det offentlige, i form af

eksempelvis el, vand, varme, husleje, skorstensfejning, renovation eller daginstitution, om at tilmelde betalingerne til et system med automatiske betalinger.

Med forslaget gives der mulighed for, at pågældende offentlige myndigheder, nettostyrede virksomheder eller administrationsselskaber der administrerer serviceydelsen eller varen på vegne af det offentlige kan kræve at betalingen tilmeldes et system med automatisk betalingsformidling.

Fysiske og juridiske personer som har mulighed for at opfylde forpligtigelsen kan af en offentlig myndighed kræves tilmeldt et system med automatiske betalinger forud for erhvervelsen af varer eller serviceydelser, som eksempelvis daginstitution mv.

Borgere som ikke har mulighed for at opnå en aftale om automatisk betaling med deres pengeinstitut kan ikke nægtes modtagelsen af varer og serviceydelser fra det offentlige, såfremt disse i stedet anvender anden betalingsmåde, som eksempelvis giroindbetaling. Personer som ikke opfylder det offentliges krav vil således i stedet modtage et giroindbetalingskort.

Manglende opfyldelse af kravet om tilmelding til et system med automatiske betalinger eller afvisning heraf vil ikke udløse retsvirkninger i form af sanktioner.

Mangelfuld betaling kan dog stadig resultere i en afbrydelse af leveringen af den pågældende vare eller serviceydelse. Ligesom sagerne kan overgives til Inddrivelsesmyndigheden med henblik på tvangsinddrivelse.

Med forslaget gives endvidere mulighed for, at en offentlig myndighed kan afvise kontantbetaling som frigørende betalingsform under forudsætning af, at myndigheden har stillet krav om tilmelding til et system med automatiske betalinger.

Til stk. 2.

Bestemmelsen vedrører alle former for løbende betalinger, herunder eksempelvis el, vand, varme, husleje, renovation, skorstensfejning, daginstitutionsbetaling, samt skatter og afgifter, herunder eksempelvis motorafgift og automatspilsafgift.

Til stk. 3.

Fysiske og juridiske personer som ikke kan opnå aftale om automatisk betaling med deres pengeinstitut er undtaget fra kravet om tilmelding til automatiske betalinger. Det samme gælder fysiske personer uden mulighed for oprettelse af en pengeinstitutkonto.

Personer uden mulighed for pengeinstitutaftale, eller aftale om tilmelding til et system med automatiske betalinger kan betale med frigørende virkning på anden vis, eksempelvis ved giroindbetaling.

Til stk. 4.

Bestemmelsen giver mulighed for, at Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler om fysiske og juridiske personers betalinger til offentlige myndigheder.

Bestemmelsen bevirker således, at Naalakkersuisut kan opstille regler vedrørende alternative betalingsmuligheder for personer som omfattes af stk. 3.

Naalakkersuisut kan fastsætte regler om at personer omfattet af stk. 3 skal betale ved giroindbetaling eller på anden vis, såfremt det findes hensigtsmæssig i forhold til de pågældende.

Til § 2

Det foreslås, at Inatsisartutloven træder i kraft 1. juli 2011.